

İNSAN AKLINA Galip Geldi

Bastığı yerin depreştiği, yüzdüğü suyun üzerine yürüdüğü insanoğlu şokta. Yüzyılın felaketi olarak nitelendirilen 26 Aralık 2004 Sumatru depremi, tarihe insan aklının iflası olarak geçecek.

*Mehmet Şener
MYK Üyesi*

Merkez üssü Sumatra açıklarında olan 9.0 büyüklüğündeki depremin 3 dakika 20 saniye sürmesi iflasın logaritmik katları olmalıdır.

Binlerce kilometre uzakta balık avlayan Hintli, deniz kenarında hayal kuran Habeş, güneşlenen Taylandlı, balayına giden bir Türk, tatile giden İsveçli, Noel'i kutlayan İngiliz, ekmek parası peşinde koşan Endonezyalı velhasıl terminolojideki tüm insanlar hep birlikte doğaya yenik düştüler.

Kimi zaman sokakta taşladığımız, kimi zaman sürümüzü emanet ettiğimiz, kimi zaman bekçi, kimi zaman dost gördüğümüz Terier, Buldog veya hayvanat bahçelerinde hayranlık ve korku ile izlediğimiz, Hindistan'da turist gezdiren fil, hemcinslerinin öldürdüğü leş

le beslenen akbaba ile kutsal ineklerden hiç biri telef olmadı ne depremde ne Tsunami de.

Bunun adı *ıçgüdü* müdür yoksa doğayla barışık yaşamak mıdır? Ne olursa olsun doğa olacakları dostlarına önceden haber veriyor. Dost acı söylüyor. Dostlarına sadece sadık dostlarına haber veriyor. "Benim sadık yarım Kara topraktır" diyen Veysel'in Anadolu'su Sumatra'ya sesleniyor "bastığın yer konduğundan birazdan depreşecek" diyor.

Bu söylemi, bu feriyadı bir tek insan aklı algılamıyor. Çünkü akıl ranta kurban edildi. Düşünmenin yasak olduğu bir dünyada özgür *ıçgüdü* akla galip geldi.

BASINA ve KAMUOYUNA

Bilimi yaşamdan dışlamanın, akıl ve bilgiyi toplum için kullanmanın

30/ 12/2004

acı sonuçlarına bir kez daha şahit olduk!

Güney Asya'da meydana gelen 9 büyüklüğündeki depremin yarattığı "tsunami" sonucu yüz bine yakın insan yaşamını yitirdi. Beş milyon insan acil yardım beklemekte. Milyarlarca dolar maddi kayıp oluştu. Güney Asya haritası değişti.

Ülke olarak bu büyük doğa olayının yarattığı yıkım ve acılar karşısında toplumsal hafızamızda hala çok diri duran 1999 Marmara depremlerini hatırladık. Medya da günlerdir yaşanan acı olayla ülkemiz arasında bağlantı kurmaya çalışarak acı anıları tazeliyor.

Yaşanan acıları, yıkımları, kayıpları hatırlamanın yanısıra,

- "Artık, hiçbir şey eskisi gibi olmayacak" deyip somut hiçbir şey yapılmamasını,
- İmar yasası, afet yasası gibi insan doğa ilişkisini düzenleyen temel yasaları akıl ve bilim ilkeleriyle hala toplum hizmetine sunmayanları,
- Rant politikalarıyla servetine servet katan trilyoner ülküleri,
- Beklenen İstanbul depremine karşı hala gerçekçi bir adım atmayanları da hatırlıyoruz.

KAMUOYUNA HATIRLATMAK İSTEDİĞİMİZ BİR BAŞKA KONU İSE ÜLKEMİZİN TSUNAMI GERÇEĞİ.

ÜLKEMİZ JEOLJİK KONUMU NEDENİMLE DEPREM, HEYELAN, KAYA DÜŞMESİ YANISIRA, BAZI KMLARIMIZ GÜNEYDOĞU ASYADAKİ KADAR BÜYÜK OLMASA DA "TSUNAMI" RİSKİ ALTINDADIR!

JEOLJİK SÜREÇLERLE OLUŞMUŞ VE AKTİF TEKTONİK ETKİYE MARRUZ ALANLAR OLARAK BİLİNE KİM VE DENİZLERİMİZE YÖNELİK BU RİSKE DİKKAT ÇEKMEK AMACIYLA 13-15 EYLÜL 2004 TARİHİNDE YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ İLE BİRLİKTE TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI OLARAK İSTANBUL'DA DÜZENLEDİĞİMİZ "KİMY VE DENİZ JEOLJİSİ SEMPOZYUMUNDA BU GERÇEKLİĞİ ÜLKEMİZİN BİLİM İNSANLARIYLA DİLE GETİRDİK, TEHLÜKEYE DİKKAT ÇEKTİK.

"Deprem ve Tsunami kıyı ve denizlerimizde her an etkili olabilecek önemli doğal tehlikeler arasındadır. Tarihsel kayıtlar bu bilgileri destekler niteliktedir. Üstelik Türkiye kıyılarında yapılan güncel kazılarda geçmişteki depremlerin yarattığı büyük deniz dalgaları olan tsunamilerin izleri bulunmuştur. Bu tür dalgaların günümüzde oluşma olasılığı değerlendirilmeli, kıyı belediyeleri, endüstri, yat, balıkçı limanları ve küçük tekne barınaklarının kullanıcıları ve denizcilere yönelik bilgilendirme programları geliştirilmelidir. Yoğun yerleşim alanı olması ve büyük sanayii alanlarının yer alması nedeniyle Marmara Denizi kıyıları deprem

ve tsunamilere karşı Büyük tehlikelerle karşı karşıyadır.

Bu konudaki hayati kararların ivedi olarak alınması gereklidir. Kıyı alanlarındaki yerleşim yerleri için bu anlamda önceden uyarıcı, koruyucu, önleyici ve zararları aza indirgeyici önlemlerin hemen alınması yerinde olacaktır. Marmara kıyıları için geliştirilen depreme hazırlık çalışmaları, diğer kıyılarımız için de gecikmeden hayata geçirilmelidir.

(<http://www.jmo.org.tr/test.asp?id=46> (13-15 EYLÜL 2004)) diyerek, konuyu kamuoyu ile paylaştık.

Yirmi milyon insanımızın yaşadığı İstanbul ve çevresini etkileyecek yıkıcı bir depremin er ya da geç yaşanacağı biliniyor. Birbirine örtüşen birçok senaryoya göre büyük insan ve ekonomik kayıp yaratacak bu depremin Asya'da faciaya neden olan kadar büyük olmasa bile etkileyici olabilecek tsunami oluşturacağı da biliniyor

Tarihsel kayıtlar ve bilimsel çalışmalar İstanbul kıyılarında bir tsunami beklentisini de doğruluyor.

Ama hala eller bağlı bekleniyor makus kaderimizi "Depremle birlikte yaşamaya alışmalıyız" safasatısıyla ve hiçbir şey yapmanın gerekçesini bu söylemlerin arkasına gizleyerek.

SONUÇ OLARAK salt deprem değil tüm "DOĞAL AFETLER" KONUSUNDA UZMAN JEOLJİ MÜHENDİSLERİNİN ÖRGÜTÜ OLARAK TÜM YETKİLİLERİ BİR KEZ DAHA UYARIYORUZ;

-- DEPREM VE TSUNAMI gibi Doğal olaylarının afete dönüşmemesi için önlem, "afet'ten önce alınmalıdır.

- Kıyı alanlarındaki yerleşim yerleri için, önceden uyarıcı, koruyucu ve zararları aza indirgeyici önlemler şimdiden alınmalıdır.

- Risk altındaki kıyı belediyeleri, endüstri, yat, balıkçı limanları ve denizcilere yönelik bilgilendirme programları geliştirilmelidir.

- Marmara kıyıları için geliştirilen depreme hazırlık çalışmaları, diğer risk altındaki kıyılarımız için de gecikmeden hayata geçirilmelidir.

- Akla, bilime, plana dayalı kentleşme ve sanayide yer seçimi yapılmalı, deniz kıyılarının yağmalanması şeklinde gelişen yerleşim ve yapılaşma politikalarından vazgeçilmelidir.

- Tüm bunların toplumsal yaşamda gerçekleştirilmesi için yaptırımlar içeren yasaların düzenlenmesi acil bir zorunluluktur. Bu anlamda imar yasası, afetler yasası aklın ve bilimin ışığında yeniden düzenlenerek yasalasmalıdır..

Saygılarımızla

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI